

сіння озимої пшениці митна вартість якої складала 1,8 млн дол. США, лише 454 тонни насінневого ячменю митною вартістю 0,8 млн дол. США, 23,1 тис. тонн насіння кукурудзи митною вартістю 103,9 млн дол. США та 500,1 тонн насінневого жита на суму 1,1 млн дол. США.

У 2020 році найбільше було ввезено пшениці походженням: з Німеччини 651 тонну митною вартістю 1,2 млн дол. США, з ЄС 302,2 тонни вартістю 326,8 тис. дол. США та з Австрії відповідно 50,7 тонн на суму 42,4 тис. дол. США.

Найбільше імпортувалося насіння ячменю виробленого у: Франції – 261,7 тонн митна вартість якого складала 191,3 тис. дол. США; Чехії – 220,6 тонн на суму 185,6 тис. дол. США; Німеччини – 164,6 тонн вартістю 167,2 тис. дол. США.

Найбільшими за обсягами постачання насіння кукурудзи стали наступні країни-виробники: Угорщина – 6,3 тис. тонн митною вартістю 23,2 млн дол. США, ЄС – 5,8 тис. тонн на суму

23,7 млн дол. США та Франція – 5,3 млн тонн митною вартістю 31,2 млн дол. США.

Жито у 2020 році в Україну ввозилося виробництва: Данії – 215,3 тонн митною вартістю 192,7 тис. дол. США; ЄС – 213,9 тонн на суму 839,6 тис. дол. США; Німеччини – 70,7 тонн вартістю 57,1 тис. дол. США.

Аналіз імпорту насіння зернових вказує на їх порівняно незначні обсяги, що свідчить про досить потужну насінневу виробничу базу в Україні, хоча і залишається проблема розвитку виробництва вітчизняних сортів.

Тому необхідно розробити державну програму розвитку національної селекції та насінництва, яка б передбачала крім нарощення обсягу виробництва насіння вітчизняних сортів покращення його якості та продуктивності. Крім того, важливим завданням, що стоїть перед державою, є розробка та реалізація дієвих протекційно-ністських заходів, спрямованих на захист Українського ринку насіння від іноземної експансії.

УДК 633.13+ 632.952

Нечепоренко Л. П., с. н. с.

Верхняцької дослідно – селекційної станції ІБКіЦБ НААН України,
E-mail:necheporenkolydmila@gmail.com

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ВІВСА ЯРОГО ПРОТИ УРАЖЕННЯ КОРОНЧАСТОЮ ІРЖЕЮ

Одним із основних елементів підвищення врожайності зернових культур, у тому числі вівса ярого, є селекція екологічно пластичних, стійких проти збудників хвороб сортів. Успіх селекційної роботи у створенні стійких сортів визначається використанням перевірених в умовах регіону джерел і донорів стійкості проти збудників основних хвороб. Одним із поширених грибкових захворювань вівса ярого є корончаста іржа – *Puccinia coronata* Cda. f.sp.avenae Erikss найбільш шкодочинна хвороба, яка пошкоджує овес, розповсюджена по всьому світі, зустрічається в усіх зонах вирощування вівса.

Тому метою досліджень було дослідити стійкість сортів вівса ярого занесених до Реєстру сортів рослин та придатних до поширення в Україні проти ураження корончастою іржею в умовах Правобережного Лісостепу України.

Матеріали та методи досліджень. Польові та лабораторні дослідження на стійкість сортів вівса ярого проти корончастої іржі проводили впродовж 2008–2020 рр. в умовах дослідного поля відділу селекції і насінництва зернових, зернобобових та біоенергетичних культур Верхняцької дослідно – селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України. Було проаналізовано 25 сортів як української, так і зарубіжної селекції.

Дослід був закладений у триразовій повторності, площею посівної ділянки 2 м² на провокаційному фоні. Оцінювали на стійкість до хвороби згідно з вимогами «Методи селекції і оцінки стійкості зернових культур до хвороб».

Для визначення дії кліматичних факторів, зокрема кількості опадів і температури, на розвиток корончастої іржі застосували гідротермічний коефіцієнт (ГТК).

Обліки ураження рослин здійснювали у фазі повного вимітування волотей та дозрівання. Кількість уражених рослин і ступінь ураження визначали у балах. Класифікацію стійкості сортів здійснювали за шкалою.

Всі досліджувані сорти характеризувались високою енергією проростання (90,0... 94,0%) та схожістю насіння (92,0...98,0%).

З'ясовано, що згідно з гідротермічним коефіцієнтом, ураження корончастою іржею сортів вівса ярого, які вивчалися на провокаційному фоні було вибірковою.

За роки досліджень імунних сортів вівса ярого проти ураження корончастою іржею серед представленого асортименту не виявлено, проте високостійких (бал стійкості – 8) виявилось 6 сортів: St 'Закат', 'Зубр', 'Легін', 'Декамерон', 'Дарунок', 'Денка'. Стійких – 16 (бал стійкості – 6-7): 'Деснянський', 'Парламентський', 'Райдужний', 'Нептун', 'Зірковий', 'Світанок', 'Аргур', 'Аркан' і 'ЛЮС-3' серед пливчастих та 'Авгол', 'Дієтичний', 'Діоскурій', 'Саломон', 'Самуель', 'Абель' і 'Марафон' серед голозерних. Помірноприйнятливими були лише 3 голозерні сорти – St 'Скарб України', 'Спонтано' та 'Тембр', з балом стійкості – 5, що становлять 24,0, 64,0 і 13,0% відповідно від загальної кількості оцінених сортів.